

Οι τροποποιήσεις που επέφερε ο ν. 4335/2015 στο αποδεικτικό μέσο των ενόρκων βεβαιώσεων

Εισήγηση στο επιμορφωτικό σεμινάριο της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών
«Οι Ειρηνοδίκες ως Λειτουργοί της Δικαιοσύνης»

Θεσσαλονίκη, 26 Ιουνίου 2018

Αικατερίνη Καραϊνδρου, Πρωτοδίκης

Βιβλιογραφία - Αρθρογραφία

Χ.Απαλαγάκη, Συστηματική παρουσίαση των βασικών τροποποιήσεων στον ΚΠολΔ από το ν. 4335/2015

- ▶ Π.Αρβανιτάκης, ΕποΛΔ 2016, 416
- ▶ Αντ. Βαθρακοκοίλης, ΕΛΔικ 2016, σελ 1081
- ▶ Ι. Βαλμαντώνης, σχόλιο σε ΠΠρΠατρ 222/2017, ΕλλΔνη 2017 σελ 1492
- ▶ Π. Γιαννόπουλος, Οι ένορκες βεβαιώσεις ως αποδεικτικό μέσο στην πολιτική δίκη
- ▶ Π. Γιαννόπουλος, Οι τροποποιήσεις του σχεδίου νόμου για τον ΚΠολΔ που αφορούν την απόδειξη, ΕποΛΔ2014, σελ 195
- ▶ Π. Γιαννόπουλος/Τριανταφυλλίδης, Οι τροποποιήσεις του 4335/2015 στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας στο πεδίο του δικαίου της αποδείξεως, ΕΛΔικ 2016, σελ 675επ,
- ▶ Ι. Δεληκωστόπουλος, Ο αναίρετικός λόγος του άρθρου 559 αριθ. 11 ΚΠολΔ μετά την εφαρμογή του Ν. 4335/2015, δημοσιευμένη στη ΝΟΜΟΣ,
- ▶ Δ. Θεοδωράκόπουλος, Πρακτικά ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του ν. 4335/2015 στην τακτική διαδικασία, ΕΠολΔ 2016, σελ 337
- ▶ Ελ. Κόνστα, Πρακτικά ζητήματα μετά την εφαρμογή του Ν 4335/2015 στην ειδική διαδικασία, ΕφΑΔ2017. σελ 611
- ▶ Κ. Μακρίδου/Χ. Απαλαγάκη/Γ. Διαμαντόπουλος, Πολιτική Δικονομία, 2η έκδ., 2018
- ▶ Κ. Μακρίδου, Ειδικές Διαδικασίες στον ΚΠολΔ μετά το 4335/2015,
- ▶ Κ. Μακρίδου, Διαδικασία των εργατικών διαφορών μετά τις τροποποιήσεις του ν. 4335/2016, ΔΕΕ 2016, σελ 449
- ▶ Π. Μαντή, Τροποποιήσεις του ν. 4335/2015 στο δικαιο της απόδειξης, Οι νέες διατάξεις για τη διαταγή πληρωμής, ΕλλΔνη 2017, σελ 1025 επ
- ▶ Μαρκουλάκης, Λήψη ένορκης βεβαίωσης στο πλαίσιο δίκης ήδη εκκρεμούς την 1-1-2016 ΕΕργΔ 2016,635
- ▶ Σ. Πανταζόπουλος, Οι διατάξεις των άρθρων 237§6 και 254 ΚΠολΔ για διαταγή και απόφαση επανάληψη συζήτησης, ΕλλΔνη 2017, σελ 1626επ
- ▶ Π. Ρεντούλης, σε συλλογικό έργο ΚΠολΔ, Ερμηνεία κατ' άρθρο, άρθρα 421-431
- ▶ Κ. Ρήγας, Ζητήματα του δικαίου της απόδειξης κατά τον ΚΠολΔ (μετά τον ν. 4335/2015), ΕποΛΔ 2017, σελ 234 επ
- ▶ Φούκας, Η εφαρμογή του άρθρου 94 ΚΠολΔ μετά τις τροποποιήσεις του ΚΠολΔ, ΕΠολΔ 2016 σελ 195
- ▶ Χατζηϊωάννου, Ένορκες βεβαιώσεις μετά την 1.1.2016 για εκκρεμείς αγωγές: Μεταβατικό δικαιο υπό το νέο ΚΠολΔ, ΝοΒ 2015. 2259

Βασικές τομές ν.4335/2015 στους μάρτυρες και στις ένορκες βεβαιώσεις

- ▶ κάμψη της της αμεσότητας και της προφορικότητας της αποδεικτικής διαδικασίας στην τακτική διαδικασία
- ▶ περιστολή της εξέτασης μαρτύρων - επικουρικό αποδεικτικό μέσο- πρόσκομμα στην ταχεία απονομή της δικαιοσύνης
- ▶ πρόβλεψη των ενόρκων βεβαιώσεων ως βασικού τρόπου διεξαγωγής των μαρτυρικών καταθέσεων / αύξηση του αριθμού των ενόρκων βεβαιώσεων
- ▶ δικαιοπολιτικοί ενδοιασμοί από το νομικό κόσμο (μονομέρεια της διαμόρφωσης του περιεχομένου των ενόρκων βεβαιώσεων - η δικαστηριακή πρακτική της προδιατύπωσης -αμφισβήτηση της αποδεικτικής της αξίας – έλλειψη εξέτασης προς ανάδειξη αξιοπιστίας και αντιφάσεων στο ακροατήριο).

Εξέταση μαρτύρων στην τακτική διαδικασία–Πρακτικά ζητήματα

- ▶ Απολύτως αναγκαία η εξέταση μαρτύρων για τη συγκεκριμένη υπόθεση (βαθμός δυσχέρειας αποδεικτέων θεμάτων/ αξιολόγηση των προσκομισθέντων αποδεικτικών μέσων/ επισκόπηση των εκατέρωθεν ισχυρισμών)
- ▶ 1 μάρτυρας από κάθε πλευρά (όχι για κάθε διάδικο)
- ▶ Σε περίπτωση ομοδικίας μπορεί να εξεταστεί ένας μάρτυρας για κάθε ομόδικο, αν τούτο κριθεί απαραίτητο λόγω διαφορετικών συμφερόντων (396 ΚΠολΔ, Γιαννόπουλος/Τριανταφυλλίδης, ο.π, **αντίθ** Καλαβρός, σελ 408)
- ▶ Αναφέρεται ονομαστικά ο μάρτυρας,
- ▶ Δεν αναφέρεται το αποδεικτέο ζήτημα (Θεοδωρακόπουλος, ο.π) / αντίθετα ότι απαιτείται εν συντομία η αναφορά του(Απαλαγάκη, οπ, σελ 27, Καλαβρός, σελ 368)
- ▶ Εφόσον έχουν προσκομιστεί ένορκες βεβαιώσεις επιλέγεται ένας από τους βεβαιούντες (εξ αντιδιαστολής από το άρθρο 237 παρ 6 ΚΠολΔ). Η επιλογή δεν γίνεται από ένορκες βεβαιώσεις που εισφέρονται ως δικαστικά τεκμήρια
- ▶ Αν ανυπόστατες οι ένορκες βεβαιώσεις => δυνατή η εξέτασή ως μάρτυρα του ενόρκως βεβαιούντος, αλλά όχι επιτρεπτή η αποδεικτική αξιοποίηση της ανυπόστατης ένορκης βεβαίωσης προς αντιπαραβολή των γεγονότων και έλεγχο της αξιοπιστίας του
- ▶ Πρόσωπο που δεν έδωσε ένορκη βεβαίωση εξετάζεται ως μάρτυρας εφόσον προτείνεται από το διάδικο και το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμη την εξέτασή του (ΠΠρΚαλ 51/2016 σε ΝΟΜΟΣ)
- ▶ Σιωπηρή δικονομική συμφωνία για αποκλεισμό ενόρκων βεβαιώσεων η μη προσκομιδή ενόρκων βεβαιώσεων από αμφοτέρους τους διαδίκους και πρόταση εξέτασης μάρτυρα με τις προτάσεις (δέσμευση του Δικαστηρίου από την εν λόγω συμφωνία : Πανταζόπουλος, ο.π / Αντίθετοι οι Μαντή, Θεοδωρακόπουλος)
- ▶ Άρθρο 107 ΚΠολΔ: το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται από προτάσεις των διαδίκων για το πρόσωπο του μάρτυρα

Εξέταση των μαρτύρων με διάταξη 237§6 ΚΠολΔ ή μέσω επανάληψης διαδικασίας 254ΚΠολΔ

Διάταξη 237§6 ΚΠολΔ :

- ▶ Ενώπιον του Δικαστή (Ειρ/ΜΠρ) και του Εισηγητή (ΠολΠρ),
- ▶ Δεν ανακαλείται (Καλαβρός,ο.π, σελ 368 / **αντίθ** ότι ανακαλείται ελεύθερα (Πανταζόπουλος, ο/π)
- ▶ Τήρηση μαγνητοφωνημένων πρακτικών (;) (256 § 3 ΚΠολΔ)
- ▶ Δεν τίθεται σε καμία περίπτωση θέμα ματαίωσης ή ερημοδικίας
- ▶ Επιτρεπτή η χορήγηση αναβολής (Πανταζόπουλος, ο.π)
- ▶ Σημειωμα για αξιολόγηση μαρτυρικών καταθέσεων εντός 8 εργάσιμων ημερών

Επανάληψη διαδικασίας 254 ΚΠολΔ

- ▶ Ενώπιον όλης της σύνθεσης του Πολυμελούς
- ▶ Δεν κατατίθενται νέες προτάσεις
- ▶ Κατά αναλογική εφαρμογή 237παρ7 ΚΠολΔ επιτρέπεται σημείωμα 8 εργάσιμες ημέρες
- ▶ Συνδυαστικά με διενέργεια αυτοψίας, πραγματογνωμοσύνης και εξέταση διαδικών

Ένορκες Βεβαιώσεις

- ▶ νέα, ενιαία και συστηματικά οργανωμένη ρύθμιση ΚΠολΔ 421-424.
- ▶ «διεύρυνση και πειθάρχηση» (ΑιτΕκθ Ν 4335/2015, σ. 9) του αποδεικτικού μέσου των ενόρκων βεβαιώσεων, με σκοπό να διαδραματίσουν βασικό ρόλο και στην αποδεικτική διαδικασία των άρθρων 237 και 238
- ▶ Αποτελούν ιδιαίτερο αποδεικτικό μέσο και γι' αυτό, όταν ένορκη βεβαίωση προσκομίζεται σε δικαστήριο της ουσίας προς απόδειξη ή ανταπόδειξη ουσιώδους ισχυρισμού, πρέπει να αναφέρεται ειδικά στην απόφαση ότι αφενός έχει δοθεί ύστερα από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου και αφετέρου ότι έχει ληφθεί υπόψη από το δικαστήριο (ΑΠ 900/2017, ΑΠ 176/2016 ΝΟΜΟΣ)

Αριθμητικός περιορισμός 5 ένορκες βεβαιώσεις με τις προτάσεις και 3 με προσθήκη αντίκρουση

- ▶ Ανα διάδικο (ενώ πριν από κάθε πλευρά).
- ▶ Έκαστος ομόδικος ξεχωριστά και ο κυρίως παρεμβαίνων
- ▶ Απλή πρόσθετη παρέμβαση : ο παρεμβαίνων καταλαμβάνεται από ποσοτικό περιορισμό του διαδίκου υπέρ του οποίου παρεμβαίνει, γιατί δεν προσλαμβάνει την ιδιότητα του κυρίου διαδίκου
- ▶ Αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση: 2 απόψεις: Μακρίδου, ο.π., σελ 101, καταλαμβάνεται από ποσοτικό περιορισμό/ Αντίθετα Γιαννόπουλος, ο.π, ΕπολΔ 2014, σελ 207
- ▶ Στην έννοια της ένορκης βεβαίωσης ο νόμος δεν εννοεί τη συντασσόμενη έκθεση, στην οποία ενδεχομένως μπορούν να περιλαμβάνονται βεβαιώσεις περισσότερων του ενός προσώπου, αλλά αυτές καθ' εαυτές τις βεβαιώσεις (ΕφΘεσ 1970/2014 ΝΟΜΟΣ)

Αριθμητικός περιορισμός

- Τακτική και Ειδικές διαδικασίες / ΟΧΙ εκουσία δικαιοδοσία (ΑΠ 131/2009 ΝΟΜΟΣ) και ασφαλιστικά μέτρα (ΑΠ 1857/2011 ΝΟΜΟΣ)
- Σε δεύτερο δικαιοδοτικό βαθμό προσκομίζονται ένορκες βεβαιώσεις μόνο στο βαθμό που δεν εξαντλήθηκε ο αριθμός τους στον πρώτο βαθμό (ΑΠ 740/2016, ΕφΑθ 1891/2015, ΕφΘεσ 1970/2014 ΝΟΜΟΣ και Μακρίδου, ο.π. σελ 101) **αντιθ** ο ποσοτικός περιορισμός ισχύει ξεχωριστά για πρώτο και δεύτερο βαθμό ενόψει της πρόβλεψης του άρθρου 529 ΚΠολΔ, (Απαλαγάκη, ό.π, σελ 32, Δ. Θεοδωρόπουλου, ο.π)
- Ακόμη και αν στη αγωγή σωρεύονται περισσότερες αιτήσεις (αντικειμενική-επικουρική σώρευση - ανταγωγή) βλ. ΑΠ 740/2016, ΑΠ 3/2015, ΕφΑθ 1891/2015 ΝΟΜΟΣ
- Σε συνεκδίκαση δικών κατά το άρθρο 246 ΚΠολΔ δεν εφαρμόζεται ο ανωτέρω αριθμητικός περιορισμός, καθώς ο ανώτατος επιτρεπτός αριθμός αφορά κάθε συνεκδικαζόμενη αγωγή (ΑΠ 309/2016, ΑΠ 740/2016 ΝΟΜΟΣ, **αντιθ**: Κ. Μακρίδου, Η κατ' άρθρο 246 ΚΠολΔ συνεκδίκαση υποθέσεων και ειδικότερα ζητήματα μετά την ισχύ του ν. 4335/2015)

Αριθμητικός περιορισμός

- ▶ Δεν αφορά ένορκες βεβαιώσεις που λαμβάνονται υπόψη ως δικαστικά τεκμήρια, διότι ελήφθησαν στα πλαίσια άλλης, προηγούμενης δίκης (ΟΛΑΠ 8/2016 ΝΟΜΟΣ).

Δεν θεωρείται άλλη δίκη η συζήτηση μετά από παραπομπή από αναρμόδιο Δικαστήριο (ΠΠΑΘ 586/2016 σε ΝΟΜΟΣ)

Όταν λαμβάνονται υπόψη ως δικαστικά τεκμήρια δεν αναφέρονται ειδικά στην απόδειξη και δεν εξετάζεται η προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου, εκτός αν αυτές, κατά την κρίση του δικαστηρίου έγιναν σκοπίμως για να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικό μέσο στη συγκεκριμένη δίκη (ΑΠ 736/2016 σε ΝΟΜΟΣ).

- ▶ Οι υπεράριθμες ένορκες βεβαιώσεις δεν λαμβάνονται υπόψη ούτε ως δικαστικά τεκμήρια (ΕφΑΘ 224/2016 ΝΟΜΟΣ). Εκείνες που λαμβάνονται υπόψη από το Δικαστήριο επιλέγονται με κριτήριο τη σειρά επικλήσεώς τους (ΑΠ 740/2016, ΑΠ 1461/2013, ΑΠ 1182/2012 ΝΟΜΟΣ)

Προϋποθέσεις υποστατού και παραδεκτού (421-424ΚΠολΔ

(α) κλήτευση των αντιδίκων

- ▶ Η επιδιόμενη κλήση, ως μέσο γνωστοποίησης, δεν υπόκειται σε ορισμένο τύπο, εφόσον πληροί τις ελάχιστες κατά νόμο προϋποθέσεις
- ▶ όλων των ομοδίκων της αντίδικης πλευράς (απλών ή αναγκαίων) , εκτός αν αφορά μόνο ένα από αυτούς (ΑΠ 580/2016, ΑΠ 1201/2012, ΑΠ 1744/2009, ΑΠ 1093/2008 ΝΟΜΟΣ)
- ▶ του προσθέτως παρεμβαίνοντος 81 παρ 3 ΚΠολΔ (ΠΠρΘεσ 15509/2017, ΜΠρΘεσ 2147/2015 αδημοσίευτες στο νομικό τύπο και σε θεωρία Γιαννόπουλος, Οι ένορκες βεβαιώσεις ως αποδεικτικό μέσο στην πολιτική δίκη, σελ 154)
- ▶ σε αντίκλητο, εφόσον είχε κατά το χρόνο επίδοσης την ιδιότητα κατ' άρθρον143§1 ΚΠολΔ, χωρίς η μεταγενεστέρως χορηγηθείσα δικαστική πληρεξουσιότητα να δύναται να θεραπεύσει την αρχική δια της συναγωγής εκ των υστέρων εγκρίσεώς της (ΑΠ 991/2012, ΠΠΑΘ 225/2016 σε ΝΟΜΟΣ)

Προϋποθέσεις υποστατού και παραδεκτού (421-424ΚΠολΔ)

(β) προθεσμία κλήτευσης δύο (2) εργασίμων ημερών

- ▶ δεν ενδιαφέρει πλέον αν κάτοικος εξωτερικού, τακτική και ειδικές διαδικασίες
- ▶ η ημέρα της κλήσεως και της βεβαίωσης δεν υπολογίζονται (Μακρίδου σε Κεραμέα-Κονδύλη-Νίκα, ΕρμΚΠολΔ τ. Ι. άρθρο 270 αρ. 9, ΕφΠατρ 246/2011, ΜΠρΑθ1579/2017 ΝΟΜΟΣ)
- ▶ για τον χαρακτηρισμό μίας ημέρας ως εξαιρετέας ή εργάσιμης σε περιπτώσεις εορτών τοπικού χαρακτήρα κρίσιμος είναι ο τόπος κατοικίας του αποδέκτη της επιχειρητέας πράξης, ήτοι του καθ' ου η κλήτευση (βλ. Ορφανίδης σε Κεραμέα-Κονδύλη-Νίκα, ΕρμΚΠολΔ τ. Ι. άρθρο 144 αρ. 8 και ΜΠρΘεσ 4462/2018 αδημοσίευτη)

Προϋποθέσεις υποστατού και παραδεκτού (421-424ΚΠολΔ)

(γ) περιεχόμενο κλήσης σύμφωνα με το νέο άρθ. 422 § 1 ΚΠολΔ

- ▶ Ημερομηνία και ώρα λήψης,
- ▶ ονοματεπώνυμο και διεύθυνση του συμβολαιογράφου ή αναφορά στον ειρηνοδίκη (ή στον πρόξενο) ενώπιον του οποίου θα λάβει χώρα, αγωγή (ή ένδικο βοήθημα ή μέσο), που αφορά η βεβαίωση,
- ▶ το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα(ΠΠρΘεσ 5656/2018, ΠΠρΘεσ 19663/2017 αδημοσίευτες) και τη διεύθυνση της κατοικίας του βεβαιούντος
- ▶ + στοιχεία 118 ΚΠολΔ διότι αποτελεί δικόγραφο (υπογραφή δικηγόρου)
- ▶ δεν καθίσταται άκυρη η κλήση προς παράσταση για ένορκη βεβαίωση την ίδια ημέρα σε διαφορετικές ώρες, αφού ο αντίδικος εκείνου, με επιμέλεια του οποίου δίδεται η ένορκη βεβαίωση, μπορεί να ορίσει πληρεξουσίους δικηγόρους για τις αντίστοιχες παραστάσεις (ΑΠ 771/2010, ΑΠ 36/2006, ΕφΠατρ 71/2016 σε ΝΟΜΟΣ αντιθ ΕφΛαρ 212/2001 ΝΟΜΟΣ).
- ▶ πρέπει, όμως, να προκύπτει με σαφήνεια και ανενδοίαστα η ώρα λήψης της ένορκης βεβαίωσης (ΠΠΑθ 549/2016 σε ΝΟΜΟΣ)

Προϋποθέσεις υποστατού και παραδεκτού (421-424ΚΠολΔ)

(δ) λήψη ενώπιον ειρηνοδίκη, συμβολαιογράφου ή προξένου τοπικά αρμόδιου

- ▶ Η ένορκη βεβαίωση δίνεται κατά την ώρα και στον τόπο που αναφέρεται στην κλήση
- ▶ Αν χρονική καθυστέρηση οφείλεται σε επισπεύδοντα ή μάρτυρα => υποχρέωση εύλογης αναμονής 15 λεπτών, άλλως δεν αποτελεί νόμιμο αποδεικτικό μέσο και αυτεπαγγέλτως δεν λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο, ανεξάρτητα από το αν έχει επέλθει βλάβη στον μη εμφανισθέντα αντίδικο (ΟΛΑΠ 20/2004, ΝΟΜΟΣ)
- ▶ Αν η χρονική καθυστέρηση οφείλεται σε φόρτο εργασίας του υπηρεσιακού οργάνου η καθυστέρηση δεν επάγεται το απαράδεκτο της ένορκης βεβαίωσης (ΕιρΓυθ 33/2017 σε ΕΠολΔ 2017, σελ 539 με σχολ. Γιαννόπουλου). Η καθυστέρηση λόγω υπηρεσιακού φόρτου εργασίας πρέπει να αναφέρεται στο κείμενο της ένορκης βεβαίωσης (ΕφΘεσ 1010/2017, ΕφΠειρ 46/2016, ΕφΠατρ 1216/2006 ΝΟΜΟΣ)

Προϋποθέσεις υποστατού και παραδεκτού (421-424ΚΠολΔ)

(ε) ιδιότητα μάρτυρα (τρίτο πρόσωπο ως προς τους διαδικούς, ικανό και μη εξαιρεθέν).

- η ένορκη βεβαίωση του ίδιου του διαδικού ή του νομίμου εκπροσώπου νομικού προσώπου είναι ανυπόστατο αποδεικτικό μέσο (ΑΠ 2076/2017, ΑΠ 908/2017 σε ΝΟΜΟΣ).
- Η έννομη αυτή συνέπεια προϋποθέτει την ύπαρξη της ιδιότητας του βεβαιούντος κατά τον χρόνο της ένορκης βεβαίωσης έστω και αν απώλεσε μετά την ιδιότητα αυτήν, στα πλαίσια της αυτής δίκης (ΑΠ 2076/2017, ο.π, ΑΠ 715/2013 σε ΝΟΜΟΣ).
- Αν η εν λόγω ιδιότητα προϋπήρχε ή αποκτήθηκε μεταγενεστέρως, δεν αναιρείται το υποστατό του αποδεικτικού μέσου της ένορκης βεβαίωσης (ΑΠ 789/2012, ΑΠ 1492/2006 ΝΟΜΟΣ).

(στ) ορκοδοσία και κατάθεση

- Η ορκοδοσία κατά τον τύπο του 408 ΚΠολΔ, άλλως συνιστά εξώδικη μαρτυρία τρίτου (ΕφΔωδ 82/2012, ΕφΔωδ 10/2004 σε ΝΟΜΟΣ)
- Δεν απαγορεύεται η επιβεβαίωση της ένορκης βεβαίωσης μετά από ανάγνωση του περιεχομένου της βάσει προετοιμασμένου σχεδίου (ΕφΘεσ 2020/2003, ΠΠΤρικ 18/2018 ΝΟΜΟΣ)

Προϋποθέσεις υποστατού και παραδεκτού (421-424ΚΠολΔ)

(ζ) εμπρόθεσμη υποβολή και επίκληση της βεβαίωσης με τις προτάσεις ή τη προσθήκη

- ▶ i) Για να είναι ορισμένη η επίκληση με τις προτάσεις πρέπει να προκύπτει από αυτήν ο αριθμός, ο μάρτυρας που εξετάστηκε και εκείνος που τον εξέτασε και, επιπλέον, να καθορίζεται ότι έλαβε χώρα νόμιμη κλήτευση του αντιδίκου ή ότι αυτός παραστάθηκε, οπότε, στην τελευταία αυτή περίπτωση, η ακυρότητα από τη μη κλήτευσή του θεραπεύεται (ΑΠ 204/2017, ΑΠ 17/2015 ΝΟΜΟΣ)
- ▶ ii) Για να είναι ορισμένη η επίκληση ένορκης βεβαίωσης με την προσθήκη των προτάσεων πρέπει να αναφέρεται ότι αυτές προσκομίζονται για την αντίκρουση ισχυρισμών ή ενόρκων βεβαιώσεων του αντιδίκου, ώστε το δικαστήριο της ουσίας να κρίνει αυτές παραδεκτές και στη συνέχεια να ελέγξει, αν πράγματι προσκομίσθηκαν για τον σκοπό αυτό (ΑΠ 74/2017 σε ΝΟΜΟΣ)
- ▶ iii) Ζήτημα αν με προσθήκη προσκομίζονται ένορκες βεβαιώσεις μόνο για αντίκρουση ισχυρισμών ή και προς αντίκρουση των ενόρκων βεβαιώσεων (μόνο για αντίκρουση ισχυρισμών de lege lata και Γιαννόπουλο/Τριανταφυλλίδη, ο.π. 679 **αντιθ** ΠΠρΘεσ 5864/2018 αδημοσίευτη)

Ανυπόστατη/απαράδεκτη ένορκη βεβαίωση

- ▶ Αν δεν πληρούνται κάποιος από τους ανωτέρω όρους (ή δεν αναφέρονται στην κλήση τα λοιπά στοιχεία του άρθρ. 118 ΚΠολΔ), η ένορκη βεβαίωση είναι ανυπόστατη [στην περίπτωση ζ' απαράδεκτη] και δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (ΟΛΑΠ 20/2004 ΕΛΛΔνη 2004. 132, ΑΠ 1237/2013, ΑΠ 381/2010 ΝΟΜΟΣ).
- ▶ Η δικονομική κύρωση του ανυπόστατου / απαράδεκτου (*αιτ έκθ: δεν λαμβάνονται καθόλου υπόψη ούτε προς έμμεση απόδειξη*) φαίνεται να ισχύει αδιακρίτως για οποιαδήποτε παραβίαση των άρθρων 421-423 ΚΠολΔ και να αποτελεί συνειδητή επιλογή του νομοθέτη (Αιτιολ Εκθεση)
- ▶ Κατά τελεολογική και συσταλτική ερμηνεία ένορκες βεβαιώσεις με παρατυπίες, από τις οποίες δεν παραβλάπεται το δικαίωμα του διαδίκου να πληροφορηθεί τη λήψη της ένορκης βεβαίωσης, δεν καθίστανται αυτοδικαίως άκυρες (ανυπόστατες), αλλά άκυρες με απόδειξη δικονομικής βλάβης (159 § 3 ΚΠολΔ) από την πλευρά του κλητευόμενου αντιδίκου και με αντίστοιχη κήρυξή της ως άκυρων με δικαστική απόφαση, διότι η απαγγελία του απαράδεκτου φαίνεται να υπερβαίνει το εύλογο μέτρο της αναλογίας μέσου σκοπού

Στοιχεία που αμφισβητείται αν επηρεάζουν το υποστατό/ παραδεκτό ένορκης βεβαίωσης

A. Αν η παράσταση θεραπεύει τα ελαττώματα της κλήτευσης

- ▶ A' άποψη: τα ελαττώματα που σχετίζονται με την κλήτευση (υπό α,β,γ ανωτέρω) θεραπεύονται εμπράκτως δια της παραστάσεως του αντιδίκου του κλητεύοντος διαδικού κατά την διαδικασία λήψης της ένορκης βεβαίωσης, (Μακρίδου, Ειδικές Διαδικασίες στον ΚΠολΔ μετά το 4335/2015, σελ 99, ΠΠρΘεσ 718/2018 αδημοσίευτη, και πάγια νομολογία υπό το παλαιό καθεστώς ΑΠ 52/2012, ΑΠ 1251/2002 ΝΟΜΟΣ). Ομοίως ότι θεραπεύεται και η εκπρόθεσμη λήψη ΠΠρΘεσ 18730/2017 αδημοσίευτη
- ▶ B' άποψη : Η κατάφαση του επιτρεπτού της κάλυψης παρατυπιών της κλήτευσης προσκρούει στην απαγγελομένη με το άρθρο 424 ΚΠολΔ κύρωση του απαραδέκτου για κάθε παράβαση των άρθρων 421-423 ΚΠολΔ, η οποία λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως (Γιαννόπουλος/Τριανταφυλλίδης, ο.π)

Β. Αν απαιτείται παράσταση πληρεξουσίου δικηγόρου για την ένορκη βεβαίωση στο Ειρηνοδικείο

- ▶ Α άποψη: η κλήση για τη λήψη ένορκης βεβαίωσης και η αίτηση για την τελευταία ενώπιον του Ειρηνοδικείου αποτελούν δικόγραφα, η παράσταση ενώπιον του Ειρηνοδίκη συνιστά παράσταση ενώπιον Δικαστηρίου => υποχρέωση παράστασης με δικηγόρο και προκαταβολή εισφορών επί ποινή απαραδέκτου (ΕιρΧαν 212/2017 ΝΟΜΟΣ, Μακρίδου/Απαλαγάκη/ Διαμαντόπουλος, ο.π)
- ▶ Β άποψη: Ρητά ορίζει το άρθρο 422παρ2 ΚΠολΔ ότι οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να παρίστανται « εφόσον το επιθυμούν». Δεδομένου ότι δεν γίνεται σχετική διάκριση, συνάγεται ότι η παράσταση του διαδίκου που επισπεύδει κατά τη λήψη της δεν αποτελεί αναγκαίο τύπο της διαδικασίας (ΕιρΓυθ 33/2017, ΕΠολΔ 2017, σελ 539 με σύμφωνο σχόλιο Γιαννόπουλου, Γιαννόπουλος/ Τριανταφυλλίδης, ο.π, σελ 863, Β. Φούκας, ο.π 195).

Γ) τοπική αρμοδιότητα συμβολαιογράφου ή ειρηνοδίκη (421ΚΠολΔ)

Το άρθ. 424 επιβάλλει κατά την διατύπωσή του το ανυπόστατο και στις ένορκες βεβαιώσεις που λήφθηκαν ενώπιον τοπικά αναρμόδιου ειρηνοδίκη, συμβολαιογράφου ή προξένου

- ▶ α άποψη) Ανυπόστατη εφόσον έλλειψη τοπικής αρμοδιότητας Π. Ρεντούλης, ο.π υπό το άρθρο 421, σημ.2, σελ 1102
- ▶ β άποψη) Δεν επηρεάζεται το υποστατό: κατά τελεολογική ερμηνεία τέτοιες ένορκες βεβαιώσεις δεν καθίστανται αυτοδικαίως άκυρες (ανυπόστατες), αλλά άκυρες με απόδειξη δικονομικής βλάβης (159 § 3 ΚΠολΔ) από την πλευρά του κλητευόμενου αντιδίκου και με αντίστοιχη κήρυξή της ως άκυρων με δικαστική απόφαση. Και τούτο, διότι στον σκληρό πυρήνα των απαραίτητων στοιχείων του υποστατού της ένορκης βεβαίωσης ανήκει η λήψη της ενώπιον λειτουργικά αρμόδιου οργάνου (π.χ. λήψη από συμβολαιογράφο και όχι από ληξιαρχο) και όχι η λήψη ενώπιον τοπικά αρμόδιου(Χατζηϊωάννου, ο.π)

- ▶ **Δ) αναφορά του τρόπου γνώσης όσων καταθέτει, δήλωση στοιχείων και των σχέσεων με διαδίκους (407-409 σε συνδυασμό με 424 ΚΠολΔ)**

Όχι απαράδεκτο, δεδομένου ότι ακόμη και στα πλαίσια του εμμάρτυρου αποδεικτικού μέσου δεν υφίστανται σχετικές κυρώσεις (Γιαννόπουλος/Τριανταφυλλίδης, ο.π 678, Θεοδωρακόπουλος,ο.π)

- ▶ **Ε) αν είναι εξαιρετέο πρόσωπο κατά τα άρθρα 400 ΚΠολΔ**

Όχι απαράδεκτο, ενόψει της παγιωμένης νομολογίας σύμφωνα με την οποία η κατάθεση εξαιρετέου μάρτυρα λαμβάνεται υπόψη παραδεκτά ως μη πληρούν τους όρους του νόμου αποδεικτικό μέσο (Γιαννόπουλος/ Τριανταφυλλίδης, ο.π, σελ 678)

Ένσταση εξαιρέσης – Αντιρρήσεις – Ενστάσεις

▶ Α' άποψη : προβολή στο προοίμιο της ένορκης βεβαίωσης

- ▶ Δυνατότητα προβολής ενστάσεων ή αιτήσεων εξαιρέσης έχουν μόνο οι διάδικοι που παρίστανται κατά την λήψη της ένορκης βεβαίωσης, ενώ η μη καταχώρηση ενδεχόμενης ένστασης του κλητευθέντος αντιδίκου είτε διότι δεν παραστάθηκε κατά την λήψη της ένορκης βεβαίωσης, είτε διότι παραστάθηκε και δεν πρότεινε την ένσταση ενώπιον του αρμοδίου οργάνου, συνεπάγεται το απαράδεκτο της προβολής της για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου. Η δε ανωτέρω ερμηνευτική προσέγγιση εναρμονίζεται λογικά και συστηματικά με την αντίστοιχη υποχρέωση των διαδίκων να προβάλουν επί ποινή απαραδέκτου τους λόγους μη εξέτασης των μαρτύρων πριν την όρκισή τους κατά το άρθρο 403§2 ΚΠολΔ (Χ. Απαλαγάκη, ο.π, σελ 36, Π. Ρεντούλης, ο.π υπό το άρθρο 423, σημ.2, σελ 1105 και ΠΠρΘεσ 15509/2017 αδημοσίευτη)

▶ Β' άποψη : προβολή μέχρι την κατάθεση προτάσεων

- ▶ Η μη καταχώρηση ενδεχόμενης ένστασης του κλητευθέντος αντιδίκου είτε διότι δεν παραστάθηκε κατά την λήψη της ένορκης βεβαίωσης, είτε διότι παραστάθηκε και δεν πρότεινε την ένσταση ενώπιον του αρμοδίου οργάνου, δεν συνεπάγεται απαράδεκτο της προβολής της για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου, καθώς καθιερώνεται μία πρόσθετη δυνατότητα του αντιδίκου, χωρίς να αναιρείται η δυνατότητα προβολής των σχετικών ενστάσεων κατά τη δίκη που θα επακολουθήσει (Μακρίδου, ο.π, σελ 100, Γιαννόπουλος, ο.π, Χατζηγιωάννου, ο.π)

Ένορκες βεβαιώσεις – Διαχρονικό Δίκαιο

- ▶ Α άποψη : άμεση ισχύ των διατάξεων – κρίσιμος ο χρόνος επίδοσης της κλήσης

Σε νομολογία : ΠΠΠατρ 222/2017σε ΕΛΛΔνη 2017, σελ 1492 επ με σύμφωνες παρατηρήσεις Γ. Βαλμαντώνη, ΜΠΑΘ 1579/2017, ΕιρΧαν 49/2017 (ΝΟΜΟΣ) ΜΠΑΘ 343/2017 (Ηλιαία), ΜΠΑΘ 1318/2016 ΝοΒ 2016, σελ. 1673-1675, με σύμφωνες παρατηρήσεις Β. Α. Χατζηϊωάννου)

Σε θεωρία Π. Γιαννόπουλος/ Τριανταφυλλίδης, ο.π, 675, Ελ. Κώνστα, ο.π, Μαρκουλάκης, ο.π ,635)

- ▶ Β άποψη : κρίσιμος ο χρόνος άσκησης της αγωγής , ήτοι εφαρμογή σε αγωγές που ασκούνται μετά την 1-1-2016

Σε νομολογία: ΠΠρΘεσ 18730/2017, αδημοσίευτη, ΜΠρΑΘ 1106/2016, ΕΕργΔ 2016, 742.

Σε θεωρία Απαλαγάκη, Συστηματική παρουσίαση νέων τροποποιήσεων, σελ 34, Αρβανιτάκης, ΕποΛΔ 2016, 416, Ι. Δεληκωστόπουλου, Ο αναρτητικός λόγος του άρθρου 559 αριθ. 11 ΚΠολΔ μετά την εφαρμογή του Ν. 4335/2015, δημοσιευμένη στη ΝΟΜΟΣ, Μακρίδου, Ειδικές Διαδικασίες στον ΚΠολΔ μετά το 4335/2015, σελ 97, Μακρίδου/Απαλαγάκη/ Διαμαντόπουλος, ο.π, σελ 58)

- ▶ Γ άποψη: το παραδεκτό της ένορκης βεβαίωσης κρίνεται από τον ισχύοντα νόμο κατά το χρόνο που έλαβε χώρα το προς απόδειξη γεγονός, ελλείψει αντίθετης σχετικής πρόβλεψης (άρθρα 20 και 22 ΕισΝ ΚΠολΔ)

Αντ. Βαθρακοκοίλη, ΕΛΔικ 2016, σελ 1081

Ένδικα μέσα

- ▶ Ιδρύει λόγο έφεσης η επιλογή του μάρτυρα για κακή εκτίμηση των αποδείξεων καθώς η επιλογή του μάρτυρα αποτελεί προκριματικό ζήτημα για την κύρια αποδεικτική διαδικασία (Γιαννόπουλος / Τριανταφυλλίδης, ο.π αντιθ. Πανταζόπουλος, ο.π))
- ▶ Ιδρύει λόγο αναίρεσης (559 αρ. 11 ΚΠολΔ) η λήψη υπόψη ανυπόστατης ή απαράδεκτης ένορκης βεβαίωσης ή ένορκης βεβαίωσης κατά παράβαση του περιορισμού του άρθ. 393 [και χωρίς μνεία στην απόφαση της ουσία εξαίρεσης του άρθ. 394] ή η λήψη υπόψη (ή η παράλειψη λήψης υπόψη) από το δικαστήριο της ουσίας νόμιμης ένορκης βεβαίωσης, εφόσον δεν προκύπτει ρητώς από το κείμενο της απόφασης ότι ελήφθη υπόψη.
- ▶ Ιδρύει λόγο αναψηλάφησης (544 αρ. 6 ΚΠολΔ) η ψευδής ένορκη βεβαίωση που αναγνωρίστηκε με αμετάκλητη ποινική απόφαση αποτελεί λόγο αναψηλάφησης του άρθ. 544 αρ. 6, εξομοιούμενη έτσι απολύτως με την ψευδή μαρτυρική κατάθεση και με τα ψευδή ή πλαστά εν γένει αποδεικτικά μέσα.